

Några ögonblicksbilder från 1809 års finska krig.

Kommentar av Otto Nordenskiöld i släktföreningens julbrev 1985.

I mitten av februari 1808 reser överste Adolf Gustaf Nordenskiöld från Frugård till Sveaborg för att ansluta sig till fästningsstyrkan. Ryktena om det ryska anfallet har då blivit allvarliga och en vecka senare går ryssarna också över gränsen.

Adolf Gustaf är alltså på Sveaborg och fästningen blir efter några dagar belägrad och innesluten. Där befinner sig även amiralens Otto Henrik unge 14-årige son, August, vilken under föregående år varit på Hapaniemi kadettskola, men kommit till Sveaborg då skolan strax före kriget stängdes. August avled 21 år gammal 1813, ett par månader efter sin mor.

På Frugård residerade Hedvig Eleonora Lilliehöök, Adolf Gustafs maka, men familjen är helt skingrad. De två äldsta sönerna är med i krigsmakten, i Sverige Otto Gustaf flaggadjutant hos befälhavaren för flottan och äldste sonen Carl Gustaf, fortifikationsofficer och under kriget förlagd till Göteborg. Kvar på Frugård finns tre av barnen, den 19-åriga Hedda, den 9-åriga Flora, senare gift med amiralens Otto Henrik son Otto Henrik och slutligen den 15-åriga Nils.

En brevväxling mellan Hedvig Nora och hennes make Adolf Gustaf på Sveaborg kommer emellertid till stånd trots belägring. Han sänder flera brev till hemmet med olika kurirer och hon får i varje fall fram två brev till maken, av vilka ett finns bevarat. Hedda Noras brev är dramatiskt och fullt av små detaljer. Adolf Gustavs svar är hållet i en mer högtidlig stil. I Hedda Noras brev omnämns "moster", som är Hedvig Juliana de Bruce, född Nordenberg, änka efter Anders de Bruce och bosatt på en granngård till frugård, Johannisberg. Hon avled 1811. På Johannisberg finns också Augusts (alkekisten) dotter Aurora. Vidare nämns familjen Möllerswärd som ägde och bebodde Mäntsälä gård, närmaste granne till frugård.

Dessa kommentarer må vara tillräckliga. De två breven får tala för sig själv.

O.H.

Brev från Hedda Nora Nordenskjöld till sin make Adolf Gustaf Nordenskjöld

Frugård, mars 1809¹ (ankom till Adolf Gustaf den 14 mars)

Jag kan ej nog tacka Gud för den glada moment jag nu hade, då jag fick ditt bref, och att jag har hopp om att kunna få bud till dig, på det att du må veta att vi har det bra. Jag har ändå hört av dig, men det har varit ett ämne till ett ständigt bekymmer för mig, att jag ej har kunnat få låta dig veta något om oss.

Jag har i den vägen haft många funderingar. Vi mår alla rätt bra, och lever nu utan frugtan, sedan vi blivit vana att se alla sorter av våra nya landsmän. En natt då en del av deras armé låg i byn, var jag orolig, jag hade då ej sett något befäl, men dagen därpå, då resten av samma armé passerade oss förbi, hade jag besök av generaln och en gräselig mängd officerare, som kom ut och in. De var alla ganska höfliga, och många av talte fransyska. En officer hade jag den dagen som vagt, om afton då de sista for förbi, reste han med. Föröfrigt lämnar de ej sauve garde, de säger att det ej behövs. Ingen här på landet har fått någon och jag hoppas att det ej skal behövas. De håller fasligt sträng discipline. Nog går den an på herrgårdar, men hos bönderna kan oordningen inte alltid hjälpas.

Jag har skrivit nästan en liten journal, men jag törs ej skicka dig detta. Dina hästar kommo återhem, även fick jag revet med bonden, men han vågade sig ej tillbaka. Intet bref af Otto har jag haft men av fru Stenstam hade jag ett, hon har hyrt mig två rum på en månad, dem lär dyrt få betalas. Jag nekades Otto att göra den anstalten men han mente så väl. Nu kan jag ej svara på hennes bref.

Som sagt är, mädde jag illa en natt, kunde ej sova, och hade stark feber af oro, soldater stormade in beständigt, och begiärde bröd och brännvin och ingen officer syntes, men sedan vi släckte ljusena och stängde om oss, var allt tyst, således var min oro fäfang. Först kom fyra kosacker som gick i alla rum och speglade sig i speglarna, men reste ganska höfligt af, och tackade mig för mat och brännvin. Ingen har ännu varit i din kammare och ingen skal komma hoppas jag. Hedda var siuk då de kom om afton, men om morgon då herrarne började komma, gick hon uppe. Hon var aldrig rädd, och nu är jag det ej mer heller.

Om jag viste din tanke med Nils, de vill ha honom i att läsa men jag har svårt att mista honom. Gud vet också vad de läser, gymnasium är sjukhus och de läser hemma hos lectorerna. Jag tycker det är ändå en liten herre i huset. De ville alla så gärna tala vid honom, men han kunde ej rätt något språk. En sade att han kunde få bli rysk officer men jag svarte att han ämnade bli civil. Kartor frågar alla efter men du vet att jag behöver att jag ej har andra än Lotters och den dugde ej.

Sedan armen passerade har här då och då varit någon officer som för transpost af siuka och dyligt. Få se om något tåg kommer än denna vägen, nog kan det hända, men nu är jag van.

Jag hade brev från moster, där har då ännu ingen varit. Moster ville gärna se dem, skriver Aurora. Var ej bekymrad för oss, gud hjälpe dig, det är vår önskan. Framtiden är mörk, men jag bjuder till att

---

¹ Brevet är stavat i enlighet med den ursprungliga brevtextern från 1809.

följa ditt råd, att ha hoppet till Gud, som alt styr. Rummen har jag skurade och städade, och går klädd alla dar.

Den stora saln berömde alla, och en överste frågade om vi ej ofta dansade. Generaln var mycket höflig, och pratade mycket, även var en överste en rätt beskedlig man i mitt tycke. Om jag visste om vi skulle låta hugga sågstock med egna bönder. Få se när vi härnest, får höra av varann. Gud låt ej detta vara länge. Det vore väl om ej otta skref, det kommer ändå ändå ej i mina händer. Jag hade nu ett långt bref av Möllerswärd, hans fru är siuk, gud hjelpe henne. Af en rysk general har han hört, att en fransk armé skal vara i Stockholm, har de sagt. Major Essen är illa sårad och fången, jag sade de vill ha Nils in, men jag borde ha sagt Valsten, och att han vil ha honom, lär väl vara för inkomstens skull. Gud välsigne dig bäste vän, bed gud för oss, och var för öfrigt tranquil.

Din in i döden ömma hustru.

Brev från Adolf Gustaf Nordenskiöld till sin maka Hedda Nora Nordenskiöld

Sveaborg, 18 mars 1809 ²

Frun på Frugård

Aldra bästa vän!

Huru hjertligt välkomna begge underrättelserna ifrån Dig har varit kan jag ej beskrifva. Min inquiteude har gjort, att än en lapp kommer från mig, emedan jag alltid trodt att mina första lappar ej framkommit. Den sista hade lakanen med sig och - alt riktigt. Det är mig en stor glädje att du hjeltemodigt mottagit dina nya grannar, och att de beskedligt fara fram. Nu jag tranquile och med stillhet afbidar alla händelser, sedan jag fått goda underrättelser om er alla. Grannarna är jag mycket obligerad för all den vänskap de haft godheten och visa dig. Gud uppehålle och bevara dem från alla svåra ofällen. De hälsas samtl: ganska mycket från mig.

Stock skulle vara godt att hugga, om ej torparhästarna äro för mycket utkörda att släpa dom till än. Resten av bräderne skulle ock kunna köras om B: Solitander vill skaffa dem til strand.

F: Boysman bör hafva tillgång på många nyttiga arbeten, som kan tarvas till egendomen. Tallris åt fåren til en liten besparing för höö vore ej af vägen. Liksom att släpa välterved på några ställen. Man måste hafva inkomst til ögnamärke --, i sådan afsikt bör också kälkved köras och huggas. Gustaf, trädgårdsmäst: och alla som nitiskt och väl förhålla sig ska jag ej glömma, när vår Herre en gång förhjelper mig til de mina.

Jag får ej skrifva mera utom 1000:de hälsningar til barnen, äfven som dina vänner här låta mycket hälsa, också August ber om sin vördnad til dig och hälsning till cusinerna.

Herrens alsmägtige hand beskydd dig, barnen och alla våra goda grannar och vänner

---

² Brevet är stavat i enlighet med den ursprungliga brevtextern från 1809.